

njo nedeljo. Naš župnik, nas je pripravljaj na to že teden dni poprej, in sicer na prižnici. Govoril je tako ognjevit, kakor nikdar poprej, ako je bilo treba govoriti o naših grehah in blagostanju naših duš. Pripeljalo se je toliko „odlične“ gospode, vse „nobel“, da je bilo strah. Voz za vozom je pridrdral, a najbolj vesel pa je bil Koser, kateri si je pri obilno iztočeni pijači marsikatero lepo kronico zaslužil. Nevem, zakaj slovenski trgovci toliko za slovenske kmete plačujejo? Od koder je le neki ta denar? Do ranega jutra se je tako regimentno zborovalo, da je bilo veselje! Pilo in pelo se je na vse kriplje — a ti kmet pa bodi prepričan, da bodeš s takimi shodi, s takimi zborovanji, takim popivanjem čisto gotovo rešen tvojih teženj.

Lovrenčan.

Ljutomerški sokoli so pred kratkem pokazali svojo „korajžo“. D v a n a j s t jih je napadlo e n e g a! Tamošnji učitelj nemške šole se je mirno sprehajal s svojo soprogo in z enoletnim svojim otrokom. Kar naenkrat pridrvi k njemu dvanajst junakov in mu zakliče v pozdrav: „Nazdar“! Učitelj, ne vedoč, kaj pomeni ta „pozdrav“, odzdravil je v svojem maternem, toraj v nemškem jeziku. Nato ga pograbi eden izmed teh pobalinov na prsah, drugi „junaki“ seveda so prihiteli, ne učitelju, temveč njegovemu pobalinskemu tovarišu na pomoč in pričel se je boj, pri katerem so vrgli konečno učitelja v jamo tik ceste in ga natepli. Kmetje, kdo od vas še sedaj ne sprevidi, kam meri vso sokolstvo? Proti tem pobalinom se je oddala ovadba pri c. kr. kazenskem sodišču, katero jim bode gotovo do dobrega ohladilo njihovo prevročo kri.

Dohtar Dečko obsojen. Dne 27. p. m. se je vršila pred celjskim okrajnim sodiščem obravnava proti doktorju Dečku, veleznanemu kmečkemu prijatelju, pri kateri je bil po paragrafu 431 kazenskega zakona obsojen. Pred kakimi tremi tedni se je peljal dr. Dečko iz svoje vile Livade proti Celju na kolesu. Na cesti v Gaberju je povozil 3-letnega otroka perice Kerk in ga poškodoval tako, da so morali pozvati k otroku zdravnika. Dohtar Dečko se seveda ni višje brigal za otroka, temveč se hitro odpeljal. Toda spoznali so ga in dne 27. p. m. se je moral radi tega prestopka zagovarjati pred sodnikom, kateri ga je spoznal krivega in mu odmeril zasluženo kazen.

Požar. Posestniku Markrapu v Vratislavcih je zgorel mlin. Posestnik je bil zavarovan za 2000 kron, seveda je škoda veliko večja. Kakor se govori, je zagnetila ogenj hudobna roka.

Bode morilec Bratuša oproščen? Kakor smo lansko leto poročali, je bil obsojen neki Fr. Bratuša iz Majšberga k smrti na vislicah, ker je bil obdolžen, da je umoril svojo hčerko. Bratuša je bil tudi obdolžen, da je nekatere dele umorjenega otroka spekel in potem — snedel. Sedaj se je pa najšla njegova hčerka, o kateri je sam izpovedal, da jo je umoril. Govori se, da se je Bratuša sam tega groznega zločina radi tega obdolžil in ga tudi obstal, ker ni imel s svojo ženo vred ničesar jesti, češ, da ne bode v

kaznilnici vsaj stradal. Seveda se še bode vršila na tega ena obravnava. O tej bomo našim bralcem natančno poročali.

Ljutomerška nemška šola. Čeprav klerikalčeki dohtarčki toliko gromijo proti temu zavodu, vendar vedno bolj in bolj napreduje. Da se lahko ljudstvo prepriča, kar se otroci v tej šoli učé, se bode prihodnja dila koncem tega šolskega leta razstava vseh naših in del učencev. To razstavo lahko obiše vsakdo, ki bode radi tega odprta v nedeljo dne 13. septembra. Tudi taki, ki nimajo otrok v tej šoli, naj pridejo gledat!

Poročilo ptujskega sejma. Ptujski živinski sejem dne 2. t. m. je bil kaj dobro obiskovan. Prignalo je na njega 92 konjev, 1106 glav goveje živine in 574 svinj. Vreme je bilo ugodno, kupčevalo se je prav izvrstno. Bodoči živinski sejem se bode vršil dne 16., svinjski sejem dne 9. septembra.

Dopisi.

Od sv. Jurija ob sčavnici. Gospod urednik, gotovo Vam je znano, da maček zamijavka in pes za cvili, ako mu kdo stopi na rep! Našemu kaplanu Bosini je vskipela „sveta“ jeza v srcu, in to zadnje nedeljo celo na prižnici, (kancelnu) pri božjem opravilu zaradi članka v Vašem cenjenem listu, o smisijono, kateri se je pri nas vršil. Kaj pa hoče vedeti dar ta gospodek? Ali morda ni vsaka beseda v „Stajercu“ popolnoma resnična? Kaplan, ali zamoreš tajiti? Ali še hočeš več dokazov, o katerih še sedaj nočem javno govoriti? Kaplan, mi ti povemo in te opominjamo, da bodeš miren, da bodeš opravljal tvojo službo, kakor ti jo tvoj stan predpisuje, drugače nam jamčimo za to, ali te še bomo mi nadalje z mirnimi očmi gledali med nami. Mi Jurjevčani nismo v prepir, ter tudi nikakor nočemo v pridigi ničesar drugzega poslušati, kakor samo besede o sveti veri. Vedi kaplan, da smo mi Jurjevčani imeli že dovolj izvrstnih kaplanov, da pa se ti nikakor ne smeš nje računati. Imeli smo gospode, kateri so bili mirni ljubni, zato pa pri nas tudi zelo priljubljeni, njih spomin bode vedno pri nas ostal. Takim gospodem smo se vsak čas hvaležne izkazali, drugi pa tega od nas zahtevati ne smejo in tudi ne morejo. Zakaj vabiš iz prižnice „Stajercu“ dopisnike izmed naših župnišč? Bi te morda morali tam radi svojih različnih dopisov odpuščanja prositi? Kedaj pa bode „Lihpos“ in njegov oče prišla in preklicala vse lasti, katere sta nam ubogim kmetom že ponudila v svojih umazanih predalih? Kolikokrat je že moral „Gospodar“ prositi odpuščanja, da ni šel kaše pihat, „Stajercu“ pa še to ni bilo nikdar potrebno, ker tudi nikdar kaj krivičnega pisal. Pusti kaplan našega „Stajerca“ pri miru in tudi mi se ne bomo brigali za tvojo osebo in mir bo vladal zepet v naši fari. Vedi kaplan, da nas nikdar ne bodeš odvrnil od „Stajerca“, ker ljubimo njegovo odkritosrčno, pošteno sanje bolj, kakor pa vse hujskajoče kaplane. Bosini mi ti priporočamo konečno, naroči si „Stajerca“, ker

kakor vidimo, ga itak tako natanko in dobesedno prebiraš, da znaš skoraj vse njegove članke na pamet. „Štajerca“ je list, ki je izmed vseh listov gotovo najbolj vreden, da si ga naročiš! Ako opustiš le eden edini „mladeniški shod,“ pa bodeš za prihranjen denar dobil toliko „Štajercev“, da jih bodeš lahko med nami farmani delil. Mi pa ti bodemo zato hvaležni! No, pa povej, ali niso govorili dopisniki in članek „Štajerca“ popolnoma resnice? Jurjevčani, berite „Štajerca“, ta vam kaže pravo pot.

Več naprednih fantov.

Iz gornjeradgonskega okraja. Zraven nekterih še manih možiceljnov, ki hočejo spodbiti vrlega našega okrajnega načelnika gospoda Vračka, je tudi Boravovski Frlan. Tudi on bi si rad z veliko žlico nekaj nagrabil. Pa Frlanček, kaj se v to stvar mešaš. Le skrbi raji za se in svoje posestvo, gospodarstvo in za svojega — zeta! Tudi tebi niso po volji naše okrajne ceste? No, zakaj pa ti ne skrbiš bolj za svoje ceste? — Mi napredni možje se ne bodemo za vse nazadnjaške klerikalce več brigali, mi kličemo: Živel naš Vračko! On še naj bode nadalje naš načelnik!

Napredni kmet.

Brežke lilije. Obhajali smo praznik mučenika sv. Lovrenca, patrona naše mestne župnijske cerkve v Brežicah. Slovesnost bila je sijajna, strinjala se je za častno procesijo, katere so se seveda tudi vdeležile stare device Marijinega reda s svečami v papirnatih lilijah in s svetinjami, obešenimi na vratu. Kod voditeljica teh devic sukala se je neka Milka Flis, rejenka vmirovljenega železniškega čuvaja, noseča tudi bandero, kot znamenje teh starih devic. Častno in polagoma pomikala se je procesija dalje, dohiteč tako do prodajalne trgovca gosp. del Cot. Pred zaprto prodajalno viselo je vsakovrstnega blaga kupcem na ugled. Ravno ko se je bral sv. evangelij, vžgala je neka devica s prižgano svečo viseči ženski robec, kateri se je kaj kitro vnel in plamen je švignil tudi takoj po drugem razobešenem blagu. Ogenj vpepelil je dve dragoceni odeji, nekaj ducatov robcev in poškodoval tudi nekaj suknja. Ožgano blago imaš na ugled v prodajalci gosp. del Cot. Škoda ravno res ni velika, ker, ko se je ogenj vnetil, prihitela sta takoj iz bližini se nahajajoče davčno nadzornikove pisarne dva uradnika, katera sta s pomočjo nekterih fantov ogenj vkrotila. Tudi ces. kr. okrajni glavar gospod Vlem. Vistarini bil je navzoč, se je močno prestrašil, kajti plamen je švigal v njegovo pisarno. Kaj pa povedaš k temu Francka? Misliš, dragi bralec, da je sedaj konec? — Ne, Slovesno pomikala se je procesija dalje in tako prišle so tudi te stare device s svečami do hiše g. J. Klabutschar-ja — a glej čudo, zopet se je prikazal grozeči ogenj, kajti tudi tukaj je zastila neka devica s prižgano svečo okensko zagrinjalo. Mati hišnega gospodarja, katera je bila ravno s sobi navzoča, prihitela je in strgala zagrinjalo z golimi rokami poteptala je z nogami in tako ogenj vgašala. Rešila je s tem činom svojega sina daljne nesreče, a sirotica ožgala si je roke. Tem bolj pa je devica pomilovanja vredna, ker je v svoji visoki sta-

rosti. No, gosp. gvardijan frančiškanov, ravnatelj teh tercijalk in g. kaplanček, kdo bode povrnil škodo trgovcu in kdo plačal bolečine stare ženice?

Sovražnik brežiških lilij.

Iz Spodnje sv. Kungote. Gospod urednik! Sem že izdan! „Naš Dom“ je zvedel, da sem jaz zadnji sestavek iz Spod. sv. Kungote Vašemu vrlemu listu poslal. Seve, to pozvedovanje je bilo težko delo, katero zamore le bistra glava izvršiti. No, dopisunček „Naš Dom-a“, ali boljše „Naš grom-a“, jaz kar ne tajim, da sem jaz bil taisti, kateri je dregnul v sršenovo gnezdo in veseli me izvanredno, da se od jeze peniš. Ti pišeš, da se jaz poznam po moji pisavi, kakor ptič po perju. Vedi pa, da te tudi jaz poznam, kajti ti si tudi ptiček, kateri se lahko spozna, ker imaš precej — črno perje!

Achitsch.

Šmarjeta pri Telenbergu. Res je, kar piše „Mir“ iz dne 30. julija t. l., da je moral bivši organist po domače L. radi župnika in ključarja Plešarja opustiti vodstvo cerkvenega petja in orgljanja, in se obrniti nekam drugam, da si prisluži svoj kruh, ker je to službo izgubil. Delo je izvrševal pošteno kakih 30 let, in plačalo se mu je na leto samo 27 goldinarjev. Za zadnje leto mu je dal kot popotnico župnik Mažir 4 goldinarje kot „Abfertigung“! Toda ta mož jih ni bil potreben in jih tudi ni hotel prevzeti. Gorostasna laž pa je, kar piše „Mir“, sicer smo pa že itak vajeni na njegove laži, da je bivši organist po domače L. z nemškutarskim pevskim zborom sodeloval pri božjih službah. Proti temu lahko pričajo vsi farmani in tudi nekteri prejšni župniki, da so se pele pri božjih službah samo le latinske in slovenske pesmi. Sploh pa nikakor ne bi bila tako grozna nesreča, ako bi se bile pele pred Bogom tudi nemške pesmi. Saj smo vsi ljudje otroci enega in istega Boga. Kdor laže je nepošten človek! Župnik Mažir je dobil novega organista, Govc ali kako se že piše ta mlada neustrašljiva moč za najboljše „narodno“ petje. Ta gospod je hotel tudi prevzeti v Št. Jurju in na Zelinjah orgljanje in petje, toda to se mu ni posrečilo. Moral jo je popihati. Nadalje piše tudi celovška klerikalna kljuka, da si ta „Veliki Nemeč“ Klotzar v Ramoči vasi in še par drugih „dobrih kristjanov“ prizadevajo, mlade in navdarjene pevke od cerkvenega petja odgnati. Pač kako smešno! Te že same odhajajo in zapuščajo Govca. Ta neustrašljivi Govc je tudi v neki gostilni blizu Šmarjete govoril in kvasil, da je sam hudič nanosil pečovje ali kamenje za Šmarječane, ko so to vas zidali. (Glejte ga, kaj se je že naučil!) Ali to je pa on vendar pozabil, da še je sam hodil v tiste „hudičeve“ hiše kruha iskat in tudi je stanoval v njih. (O slaba moč!) Kakšen človek bi pa moral biti tisti Šmarječan p. d. L., da bi se ne poslovil in ne odstopil od takih gospodov, ki imajo tako lepi nauk? To je gotovo, če je hudič kamenje nanosil za Šmarješke hiše, so potem tisti tudi hudiči, kateri v njih stanujejo! Povemo vam, da se nič ne ustrašimo, če nam še „hudič“ kamenje nanosi, bomo še več hiš zidali, za neke klerikalčke pa — svinjak!

Napredni Šmarječani.

Zborovanje pri Sv. Lenartu pri Ormožu. Tudi nas ne pustijo ti dohtarji pri miru. Zadnje nedeljo so priredili pri nas shod, na katerem je dohtar in hofrat Ploj — milijoner je postal, kakor slišim pred kratkim ta gospod — več kakor celo tro pripovedal, da se za nas kmete nič zgodilo ni. Potem je nekaj kvasil posestnik Kolarič in za njim je govoril predsednik „Sloge“ in prebral nekaj stavkov, katere je potem sprejelo morda deset kmetov enoglasno kot — rezolucije! Dohtar Omulec je tudi po končanem zborovanju z navdušenimi besedami napil našemu župniku! Vidiš ga, vidiš, župnik pa dohtar! No, saj pa je imel tudi vzroka dovolj ta vrli dohtar, da je zahvalil župnika. Saj je župnik jako navdušeno vabil nas kmete k temu shodu. Zato pa seveda navdušena napitnica!

Razne stvari.

Živinorejci pozor. C. kr. namestništvo v Gradcu je pred kratkim poslalo na vse politične urade dopise, v katerih opozarja te urade, naj bi skrbeli za to, da bodejo ti zvedeli, da je postala živinska sol veliko ceneja. Med tem, ko je poprej 100 kil veljalo 10 K, dobi se sedaj 100 kil za 6 kron. Zatoraj tudi mi opozarjamo živinorejce na to, ker smo prepričani, da bodejo za naprej jako koristno živinsko sol še v obilnejši meri rabili, kakor do sedaj.

Kako se zabrani plesnoba kruha? Ako se vzame kruh, še popolnoma vroč iz peči, naj se dene v vrečo (žakelj), v katerem še je ostalo nekoliko moke. Vreča se mora potem dobro zavezati in na kakem mrzlem, dobro prezračenem kraju obesiti. Tako shranjenega kruha se ne bode nikdar lotila plesnoba, sploh pa ostane tak kruh nad mesec dni poraben.

Podaljšanje vojaške službe. Vsi tisti, kateri služijo v tekočem letu zadnje, toraj tretje leto vojaščino, ne bodejo prišli septembra na dopust, temveč še le ob novem letu. To daljno službovanje je povzročilo žalostno razmerje na Ogerskem. Ogrri namreč niso nabrali dovolj rekrutov, stalna avstrijska vojska pa mora imeti vedno enako število, in radi tega se je morala služba podaljšati.

Prodajalci živine, pozor! Pred par meseci je prodal neki kmet svojega konja nekemu ogerskemu kupcu. Sedaj še le, ko je konj že v štrti ali peti roki, se je našel na njem neki pogrešek. Kmetu se je sedaj pisalo, da mora vzeti konja nazaj in plačati vse ogromne stroške, ali pa pustiti konja za jako malo svoto. Kdor proda kako živino na Ogersko ali pa na Hrvaško, naj ne prevzame nikake daljne odgovornosti za njo in naj si da to, da ni prevzel odgovornosti od kupca p i s m e n o potrditi.

Zunanje novice.

O novem papežu. Papež Pij X. se težko navaja na svoje novo dostojanstvo. Kot patrijarh je nosil doma navadno črno haljo ter pri pisanju v njo brisal pero. Črne pege se seveda niso poznale na črnem

suknu. Pa tudi sedaj, ko nosi belo haljo, se ne more odvaditi tega. Tako je imel papež te dni na rokav svoje bele halje črni madež od tinte ter je rekel obiskovalcem: „Vidite otroci, kako se človek težko navadi na papeževanje.“ Kakor se sliši, papež tu ne vidi rad, ako se mu poljubi nogo, temveč potegne pri obisku nogo pod halju ali pa hitro vstane in pomoli roko v poljub.

Zločinstvo vojakov. V Pragi na Češkem je zadnje dni neki učitelj kot rezervist pri orožnih vajah. Njegova nevesta ga je prišla obiskat, toda učitelj ni imel časa, da bi jej šel na kolodvor nasproti. Ker sama ni vedela, kje je vojašnica njenega ženina, prosila je nekega vojaka, da bi ji pokazal pot. Tudi jo je takoj spremil v kasarno in jo odvedel v nekaj sobo, kjer je bilo več vojakov navzočih, med njimi tudi neki podčastnik. Vojaki so deklico takoj prijeli in jo onečastili, tako, da so jo morali po tem zločinu odpeljati v bolnišnico. Stroga preiskava se je uvedla radi tega zločina.

Gospodarske stvari.

Drevesni črv. Gosenica zavrtača ali drevesnega črva živi dve do tri leta v lesu debela in močnejših vej hruškovega, jabelčnega in orehovega pa tudi drugega listnatega drevja, kakor vrbovega, topolovega, lipovega, brestovega in hrastovega. Izmed sadnega drevja ima najrajši hruške. Svoji zelo krepkimi in trdimi grizali razgrize les, kateri ji služi v živež in izvrtja pri tem navzgor ob njene rove, ki so proti koncu žretja časih tako široki, da lahko porineš prst vanje. Gosenica se ovača po nekem kislem žaganju, ki prihaja iz črnih, močvirskih drevesni skorji nahajajočih se lukenj in ki se vidijo dostikrat ob deblu na tleh. Ker razglodajo gosenice les, oslabijo s tem životno moč in trdnost drevesa, prav občutljivo in napravijo tem večjo škodo, čim več jih je v drevesu. Ta način življenja je donesle gosenicam tudi ime „drevesni črv.“ Dorasle so 8 do 9 cm. dolge, debele kakor mazinec, v obče umazane poltne barve in po hrbtu črešnjerujave. Zabubijo se gosenice ob vходу svojega rova, kamor so prilezle nazaj ali pa v travi ali v zemlji blizu drevesa, v katerem so prebivale. Veliki in neokretni sivo barvani metulji iz teh gosenic se prikažejo meseca rožnika in malega srpana in odložijo svoja mnogoštevilna jajčeca pod luske na deblu ali v kaka druga skrivališča, kakor n. pr. na drevesne vezi in v goseničje pasti ali pa tudi v luknje drugih mrčesov. Kmalu izlezejo iz jajčec mlade rožnorudeče gosenice in se takoj zavrtače v skorjo in pod njo ležeči mehki les. Ker odlaga jako leni metulj najrajši svoja jajčeca na ono drevo, v katerem je kot gosenica živel, zato je kar naravno, da živi v takem drevesu več kakor sto drevesnih črvov, ki ga spravijo lahko ob vso moč in popolnoma uničijo. Tako drevje je treba v jeseni ali po zimi posekati, razklati in sežgati. V tem pogledu moramo na gori omenjeno gozdno drevje, ako se nahaja v bližju sadonosnikov, obračati posebno pozornost.

Kak
rajš
svoj
Dre
ženj
nem
ob
jaj
bele
neki
se r
ni r
prip
zažg
rega
stra

tiska
v ma

ramo
pa m

obilni
potem
jesens
jenja
ložje
moko
hitro
še je
v tem
stem,
izvem
jako r
tično

zaceli,
rana
obvar
doma
d o m
Pragi.
balk

T
G

D
lesa v
ki zn
(Rasp
ber).
pohiš
Fium